

Izhaja 15. vsacega
mesca navadno na $\frac{1}{2}$ poli.

UMANI

Velja s poštnino vred
en goldinar za celo leto.

GOSPODAR

MESEČNIK

za

kmetijstvo, obrtnijstvo

in druge

deželne zadeve, ter za izobraževanje ljudstva sploh

Izdaja ga c. k. kmetijska družba goriška.

Polje, vinograd,
Gora, morje,
Ruda, kupčija
Tebe redé.

VODN.

Lemež klepaje —
Klepljem naš rod;
S kruhom za duhom
Pót moj in hod.
"U.GOSP."

PROGRAM

za obhajanje stoletnice

c. kr. kmetijske družbe goriške prihodnje leto

1865.

C. kr. kmetijska družba v Gorici, ki jo je ustanovila cesarica Marija Terezija, slavnega spomina, l. 1765. je v glavnem letošnjem zboru, 30. maja, sklenila, stoletnico svojega ustanovljenja spodobno, kakor okolnosti tirjajo, obhajati, in kakor zahteva visoki pomenek (imenitnost), ki ji prihaja od kmetijsko-obrtnijskih zadev (interesov), ktere zastopa (t. j. za ktere skrbi.)

Sklenilo se je v ta namen, da se napravi *deželna razstava kmetijskih pridelkov, obrtnijskih (industrijskih) izdelkov in živine, da se dá kovati spominska medalja, in da se zgodovinsko-statističen pregled na scello da*

To so pogloblitne reči v programu. Izvrševali ga pomagata iz velikodušnega in prav domoljubnega nagona slavni naš municipi (mestna gosposka) in slavna kupčijska in obrtnijska zbornica, izvolivši v ta namen posebne namestovavce.

Podpisani odbor, ki je že, kakor se tiče, sestavljen (konstitujen), je zpoznal za prvo svojo dolžnost, povabiti občinstvo (ljudi),

da bi prizadevanje njegovo podpiralo, da s pripomočjo mecénov (veljavnih gospodov in podpornikov), kmetovavcev, in obrtnikov domovini na čast svoj namen in cilj doseže.

Pridržavši si čast, vse, kar se tiče razstave in slovesnosti, ki se imajo pri tej priložnosti napraviti, o svojem času bolj na tanko naznaniti; je spoznal odbor za dobro, že zdaj, za časa, na znanje dati, da razstava bo, tukaj v Gorici, *jeseni 1865*, in da se bojo pripuščali in jemali kakoršnikoli kmetijski pridelki in obrtnijski izdelki, kakor tudi domača živina s perutnino vred. Vdeležiti se bodo smeli razstave kmetovavci in obrtniki poknežene grofije goriške in gradiške, mesta in obmestja tržaškega, isterski in friulski sploh. Razstavci iz drugih dežel se sicer tudi ne bodo izklepali, toda ne bodo smeli pričakovati daril, ampak samo častne omembe, razun, če so udje naše km. družbe.

Čč. županom in podružniškim načelnikom c. kr. kmetijske družbe podpisani odbor živo priporoča, naj bi se prijazno prizadevali z vsim tistim uplivom (močjo), ki jim iz častne njih službe in veljave izvira, da se bodo kmetovavci in obrtniki domovinske te svečanosti djanjski in obilno vdeleževali.

V Gorici 26. septembra 1864.

GLAVNI RAZSTAVNI ODBOR:

Aleksander žl. Claricini, predsednik.

*Za mesto goriško
pooblastenci,*

*Za kupčijsko in obrtnijsko
zbornico pooblastenci,*

*Za ces. kr. km. družbo
pooblastenci,*

**Alojzi dr. Visini
Jan. dr. Rismondo
Jan. dr. Jona**

**Hektor vitez Ritter
Andrej Pavletič
Jan. Paternolli.**

**Jož. dr. Mavrovič
Duh. Andr. Pavletič
Anton Streinz**

PROGRAM

glavnega zbora

c. k. kmetijske družbe goriške v Monasterji,*) blizo Ogleja

22. oktobra 1864.

Letošnji jesenski zbor bo omenjeni dan *ob 9. uri dopoldne v hiši gosp. vilema Hektorja Ritterja (v Monasterji.)* Vdeležiti se bojo smeli ne samo udje kmet. družbe, temuč tudi kmetje in kateri koli drugi ne-udje.

*) Kdor se hoče vdeležiti glavnega km. zbora v Monasterji, naj se oglasi nar dalje do 18 t. m. pri družbinem tajniku, g. *Frid. Parkar-ju*. Za vožnjo plača vsaka oseba 2 gl. 20 s.

Govorilo se bo o teh-le rečeh :

1. Predsednik pozdravi in ogovori skupščino ;
2. Pride na vrsto sporočilo podružničnega načelnika oglejskega, g. prof. *Alojsija Chiozza-ta*.
3. Razgledavali se bodo kmetijski in obrtnijski izdelki z g. vit. Ritterjevega posestva; med tem razgledom se bode tudi razlagalo vse, kar se tiče posamnih teh pridelkov.
4. Razstavljene bodo mnogovrstne nar. novejši in popolnši mašine (stroji) kmetijske, in se bo na tanko razkladalo, kako se ž njimi dela.
5. Kazalo se bo vse od konca do kraja, kako se z nar. novejšimi mašinami opravljajo vse tiste dela, ki se sejanja pšenice tičejo ; začelo se bo z oranjem.
6. Potem ko pridejo vsi v zbornico nazaj, se bodo novi družniki sprejemali, se odloči kraj za prihodnjo glavno sejo, ter bojo podajali podružniški načelniki in drugi udje svoje, kakoršne koli nasvete.
7. Sklene se seja z razgovorom o ohranjenji in obširniši reji konj domačega plemena; želi se, da bi se možje, ki imajo konje radi, in ki so v teh rečeh zvedeni, te zadeve živo vdeležili.

Opomba. Če bo 22. tega mesca dež, bo seja 25. t. m.

Za glavni odbor c. k. kmetijske družbe

V Gorici 3. oktobra 1864.

Predsednik

Aleksander žl. Clartcni.

Zač. tajnik
Fr. Parkar.

Gospodom podružniškim načelnikom

bodi pri tej priložnosti naznanjeno, da naj povabijo družnike svoje podružnice na pogovor da se pomenijo o tistih rečeh, ki bi jih v glavnem zboru radi nasvetovali, da si izberejo svojega zastopnika za v glavni seji, da nasvetujejo novih udov in se pogovorijo sploh o vsem, kar prid njih podružnice zahteva. Zlasti naj bi se o konjski reji posvetovali.

Za gl. odbor.
Clartcni.

Naznanilo.

Nekteri udje c. k. kmetijske družbe ne vejo, kje in komu bi svojo letnino, takso za diplom itd odrajtali. Naznanjamo jim, da novi družbin denarničar (*kasir*) je žl. gospod *Galateo*, in da stanuje v *kapucinski ulici, hišna številka 10*. Oblast, denarje prejemati, ima pa tudi družbin čuvaj (služabnik), *Karol Müller*, kateri stanuje v *mestni (magistratni) hiši, 2. nadstropji* (planu ali štoku) brž pri stopnicah (šten-gah) na desni, (kjer je tudi družbina kancelija). Gotovo doma bo vsaki dan od *enajste ure do poldne*. — Vredništvo nima po tem takem s prejemanjem denarja sploh nič opraviti. Samo naročnino za „*Umnega Gospodarja*“ naj pošiljajo (dokler se to ne prekliče) tisti naročniki, ki niso udje kmetijske družbe, vredništvu, da jo potem ono družbini kasi odrajta. Vse druge, kakoršne koli plačila, naj se, da ne bo zmešnjav, pri g. Galateo-tu ali Karolu Müllerju opravljajo.

V imenu gl. odbora.
Vredništvo.

Družbena izvolitev.

Podružnica *karminska* je izvolila po prostovoljni odpovedi fajmoštra-dekana *karm.*, preč g. *Ant. Marocco-ta*, blagorodnega g. *Žigo gr. Manzano-a*, posestnika in župana *bracanskega* za svojega načelnika.

Mrvice iz kmetijske kemije*)

(Glej list 6 in 7 t. l.)

1. Nedelja.

Ko se jih je bilo tedaj obilno zbralo, je začel vrli učitelj blizo tako le govoriti: Dragi poslušavci! preden začnem o kemiji obširneji govoriti, moram vas neke navadne prikazni spomniti. Vsaki dan namreč vidimo, kako da iz naj čistejšega zraka (lufta), v katerem nič videti ni, hitro oblaki vstajajo. Ti se potem zgostijo in padejo, nam na korist, ali na škodo, kakor dež, sneg ali toča na našo zemljo. Oblaki nastanejo iz drobnih drobnih vodenih soparjev ali puhov, katerih pa mi ne vidimo. Tudi veliko družih tvorin (reči), ki so v zraku, ne mo-

*) Po bar. *B. Babo-tovi „Ackerbau - Chemie“*, 2. izdanji (mutatis mutandis). — Kdor pa le more, naj si ukupi zlate bukve *Vrtovcove*, „*kmetijska kemija*“ imenovane. Vr.

remo s prostim očesom videti; in vendar so, in čakajo, kakor oblaki, priložnosti, da bi se spremenile v goste (trdne) telesa in pokazale se našemu očesu, kakor oblaki. Tako n. pr. veste, da toča ni družega, kot voda, ki se je zavolj pomanjkanja gorkote v gostejši stvar, v trdo telo (led) spremenila. Toče ne delajo tedaj copernice, kakor nekteri mislijo, ampak sama se naredi, če dež v zraku zmrzne. To, prosim, da bi si dobro zapomnili. Ali čudili se boste, kako da zamore dež ravno poleti zmrzniti, kedar je nar bolj toplo. Na to odgovorim, da je tudi poleti, kedar je tukaj na zemlji nar večji vročina, visoko v zraku tako mraz, da vse zmrzuje. Tega se lahko sami prepričate. Če prikoráčite na visok hrib, boste videli, da je tam zlo hladnejši, kakor v dolini. Ozrite se na naš Triglav, saj od nekterih krajev ga je lahko videti, glejte njegova glava je z večnim snegom pokrita. (Pri nas pravijo, da tisti sneg mora biti jako črviv (wurmstichig), ker je tako star). Toda pustimo ga in vrnimo se k naši reči nazaj. Če dobi toča spet potrebno gorkoto, se spremeni v vodo, iz ktere se je bila naredila. Če to vodo n. pr. v loncu pri ognju sogrejemo, spremeni se v sopuh (par), in če sogrejemo še ta sopuh do neke gotove stopnje, tedaj ga ne bo več videti v zraku, in vendar je v njem ravno tako, kakor prej, ker od vsega, kar je Bog ustvaril, se nič popolnoma ne zgubi. Tedaj vidimo tukaj vodo v treh podobah ob enem: kakor trdo (točo), kakor tekoče telo (vodo) in kakor zračno (sopuh).

Kakor z vodo, tako se godi tudi z mnogimi družimi telesi. V prvi podobi so zrak, zmešajo se z ozračjem (atmosphère) in ne vidimo jih več. Druge telesa so spet v tekočinah, (Flüssigkeiten) raztopljeni, da jih ne vidimo. Kedar se zedinijo in zgostijo, postanejo vidljive ali očitne. V morski vodi n. pr. je sol raztopljena in je ne vidiš, če pa vodo pri ognju v kaki posodi posušiš, boš lahko sol vidil. V tem ravno obstoji napravljanje kuhinske soli iz morske vode. Kadar se tedaj take stvari zgostijo, postanejo trdne, da jih lahko vidimo; pa ravno tako lahko zginejo zopet v zrak, da jih ne vidimo več. Vsak dan lahko vidimo, kako da se take reči zgostujejo in spet razpadajo, kako da trdne telesa tekoče, ali zračne, te pa spet trde postajajo, in mi se ne zmenimo za-nje, ker je to vsakdanja in navadna prikazen. In vendar pričuje vse to neskončno modrost vsegamogočnega Boga, ki je vse tako lepo vredil (napravil), da se nekatere stvari strdujejo, druge pa ravno ta čas v zrak spreminjajo.

(Dalje prih).

RAZNE VEŠTI.

Cerkvene in duhovske zadeve.

Klobuk na zvoniku Velike cerkve je že z odrom (gruštom) obdan, in so ga začeli uže podirati. Do konca tega leta ima biti novi klobuk narejen. — Ob enem se nabirajo po mestu denarji za *nove zvonove*. Že prvi dan je bilo 1000 goldinarjev podpisanih. Nj. eksc. nadškof so dali za zdaj 500, gg. kanoniki po 50–120 gold.; tudi drugi mestni duhovni in svetni meščanje darujejo z veseljem znamenite zneske. Duhovščina sama je zložila (brez kn. nadškofa) 1000 goldinarjev. Cerkev dá v 5 letih 1000 goldinarjev; česar bo manjkalo dá mestna kasa. Naročili so 4 zvonove z dvojnim soglasom (akordom). Vagali bodo 35, 23, 15 1/2, 12 = 85 centov; ulivali se bodo v Vidmu; potrebovalo se bude kakih 7500 goldinarjev. — Do 21. decembra morajo biti že na turnu. — Pri tej priložnosti naj tudi še to povemo, da stari ubiti veliki zvon je bil l. 1628 ulit in je torej (do 27. jul. 1863) skoz 235 let važni svoj poklie spolnoval – veselje in žalost mestu naznanjal. —

— Imenovani, pre-ali postavljeni so ti-le gg. duhovni: Prč. g. dr. *Jan. Hrast*, prof. zgodov. in cerkv. prava, je imenovan direktor, dr. *Egeņi Valussi* spiritual, g. *Mih. Bolter*, dosed. subsid. in učenik v Štanjelu, vodjev namestnik in gospodar v osrednj. bogoslovskem *semenišču*. — Dosed. semeniščni podvodja, g. *Matevž Primožič* gre za vikarja v *Šempolaj*; šempolajski vik. gosp. *Jan. Fabiani* pojde v *Pliskovico* na mesto bolehnega g. And. *Stepančiča*. — Fajm. prvaškemu prč. g. *Blažu Madonu* je šempaska fara podeljena; njegovo mesto ni še razpisano. — G. vikar *France Mozetič* pride iz Bat v *Vrtojbo*; v *Bate* pa g. *Ant. Keber* iz *Podmevca*; v *Podmevec* g. *Andr. Brezovšček* (mlajši), sedaj administr. na *Bukovem*. Na *Bukovo* gre za fajmoštra dosed. pom. v *Križi*, g. *Franc Žužek*. G. *Selak Jan.*, admin. v *Jageršček* je prestavljen v *Orehok* za vikarja; *Jageršče* se bodo iz *Šebrelj* oskrbovale. G. *Andr. Vuga* s št. *Viške* gore gre za pom. in uč. na *Libušino*; na njegovo mesto pride novomašnik g. *Ludovik Vódopivec*. G. *Andr. Leban* (novom.) gre v *Bovec* za pom.; g. *Jan. Wester* (novom.) za 2. pom. v *Cirkno*. G. *Jan. Schmutz*, pom. v *Mirnu* gre za vikarja v *Žablje*; na njegovo mesto v *Miren* pride g. *Ant. Lukežič* iz *Bilj*; mesto njegovo v *Biljah* ostane za zdaj prazno. — Za fajmoštra in dekana v *Tominu* je izvolila c. k. namestnija prč. g. *Jak. Dolijaka*, vikarja cerovskega. — V *Lahih* je prestavljen g. *Jož. Pušič* iz *Romansa* v *Mušo* za pom. in uč.; za učenika v *Romans* pride (ne še posvečeni) g. *Jan. Battaino*.

— Sakr. se. *birme* bojo Nj. eksc. ta mesec v *monfalkonski* dekaniji delili, in sicer, 23. t. m. v *Monfalkonu*, 24. v *Ronkah*, 25. v *Št. Kancijan*u in 26. v laškem *Št. Petru*.

Druge domače vesti.

— Okoli 15. sept. je lijak *Tór* polovico nižjih laških vasi zalil. V *Cervinjanu* in *Palmi* je pridrla voda v magazine, tudi ob trdnjavah v *Palmi* je grozno škode naredila, v krautljskem *Št. Vidu* je pokopaljšče spodkopala. V *Ajelu* (kjer je bilo ravno birmanje) so morali ljudje v cerkev bresti; v *Strassoldu* je segla konjem v štalah do vratú. Od l. 1851 ni bilo v *Lahih* take pövodaji.

— G. bar. *Babó* ni bil prišel (21. sept.) v *Ajdovščino*; ni imel časa, muditi se.

— Velikó si prizadevajo zdaj naši *Goričanje*, da bi dobili *železnico iz Belaka čez ali skoz Predél in doli poleg Soče v Gorico*. Izmerjena je ta črta (linija) že davno, kakor tudi una skoz *Potablo (Pontého)* na *Videm*. Pokazalo se je pa, da bi bila una veliko krajši in cenejši, kakor naša, da se menda tudi iz *strategičnih (vojsknih)* ozirov bolj priporoča, in da ima torej več prijatlov in botrov. Nam in *Tržačanom* gre zdaj za to,

deležemo, da se da ob Soči tudi še druga, krajši črta najti, ki bi manj stroškov prizadela in ne bila poškodovanjui podvržena, kakor pontabelska. Ves unet za ta projekt in vedno po kooei je zlasti predsednik naše kupčijske zbornice, vit. Hektor Ritter. 22. 23. sept. in pozneje večkrat se je pa tudi *deželni odbor* po dogovoru s kupč. zbornico in menda tudi s Trstom te zadeve resno poprijel. Sklenil je (odbor) poslati vnovič enega inženirja (Semrada), da našo črto prehodi in pové, kaj in kakó. Spomladi ima menda posebna komisija to reč razsoditi.

— V *Monfalkonu* je bila po noči od 25-26. sept. *cesarska (okrajna) kasa okradena*; zmanjkalo je 14 tavitent in štiri sto goldinarjev.

— Po noči od 9.-10. okt., ko je že vse spalo, je pridrlo 9 *roparjev v samotno krčmo (ostarijo) Val. Vuga-ta pod Št. Ferjanom na cesti*. Nekteri so bili osemljeni; nekteri ne, oboroženi pa vsi, z noži, pištolami ali pušami. Narpored napadejo gospodarja, potolčejo ga enmalo in zvežejo, na to se lotijo gospodinje in jo, ker je kričala, dobro otolčejo in z nožem in puško užugajo. Pobrali so potem 250 gold. v bankovcih, 7 napoleonov, mnogo zlatnine in perila, in skor vse, kar se je dalo odnesti. Ali vlovili so se v skopec, ki so si ga nehoté sami nastavili. Zamenja! je bil namreč eden tolovajev svoj klobuk z gospodarjevim; tudi en nož so bili menda pri Yugavih pustili. To je bilo policiji goriški dovolj sledú. Tisti dan po ropu že in naslednjo noč je bilo vseh devet vjetih in razun zlatov, vse drugo ukradeno blago zopet najdeno. Pravijo, da enega teh korenjakov je krčmar, med tim ko so ga vezali, spoznal. Eden, iz Plave rojen, stanuje blizo Kviškega, 3-4 so Št. Ferjanci, 3 Goričanje. Izročeni so bili brz okr. sodniji v Gorici, in v kratkem se pokaže, ali so v zvezi z enim drugim tatovskim krdelom, ki menda zlasti duhovne na kmetih zalezuje.

— *Vreme* je bilo sicer letos sploh čudno, ali tacega oktobra vendar nismo pričakovali. *Burja* je une dni-le zrak močno razmrazila in (po goriški dolini) s *slano* vred tretjino ajde pobrala. V gorah, v Kalu, Lomu, Lokoveu it. l. je bilo padlo 3. 4. t. mesca precej *snega*; *led* pa je bil še po nižjih krajih. — Prvo polovico oktobra smemo letos drugi polovici novembra primerjati.

— Dva goriška profesorja sta prestavljena: gimn. g. *Hubert Leitgeb v Linc* in realni g. *Karol Moshammer v Celovec*; na mesto poslednjega pride g. *Jož. Streissler*.

Ogled po svetu.

To je tič tisti Napoleon I. Kedar on zapoje, gleda vsa Evropa osupujena na - nj. Dolgo časa se je zdelo, kakor da bi dremal, zdaj pa je zopet eno naredil, da ima ves svet kaj govoriti. Znano je, da bi si Italijani iz vseh laških dežel, ki so bile ali so raznim gospodarjem podložne, raji danas ko jutre, eno *edino* Italijo — „*kraljestvo italijansko*„ — skrpali ali zvarili. Načelnik in vodnik pri tem prizadevanji jim je kralj piemontezki ali sardinski, *Viktor Emanuel* v Turinu. Od leta 1859, ko smo mi po solferinski bitvi Lombardijo zgubili, je pridobil Vikt. Em. zaendrugama Toskano, Modeno, Parmo; povsod so se poprejšnji vojvodi iz lepa (brez boja) umaknili. Veliko neapolitansko kraljestvo pa mu je znani predrzni bojujnik Garibaldi pribojeval; in na zadoje je sardinska armada na Rimsko planila in sv. očetu papežu 538 □ milj sveta vzela, tako, da jim ga ni ostalo, ko 214¼ □ milj in 690 tavitent ljudi, medtem ko se je poprej čez 3 milijone in 124 tavitent prebivavcov štelo. Po vseh imenovanili deželah vlada zdaj po piemontezkem kopitu Viktor Em. Druzega mu več ne manjka, kot *ostalih papeževih dežel* in pa *naše Benečije*. Zastran teh dveh dežel Lahí od nekđaj sline požirajo, ali sami si ne morejo nič pomagati, če jim njih boter, Napoleon, kakor si bodi, ne pomaga. V Rimu pa so že 15 let Francozi, češ, da papeža varujejo, prav za prav pa; ker se zdi Napoleonu primeruo, en del svoje armade v srcu Italije imeti. O tem, da bi Rimsko zapustil, ni hotel do sih mal ni-

koli nič slišati. Zdaj pa, ko ni nihče kaj takega pričakoval, je naredil pogodbo (kontrakt ali konvencijo) z Viktorjem Emanuelom, da v dveh letih potegne svojo armado iz Rima, ali Vikt. E. se je moral temu nasproti zavezati, da se sedanjih papeževih dežel ne dotakne in da bo celó branil, da jih tudi kdo drugi ne napade, ter da en del državnega papeževga dolga pretzame. Sv. oče papež naj bi bili v svoji hiši sami gospodar; naj bi si za notranjo varnost svojo armado (kakih 12000 mož, vnanu ih prostovoljcov) napravili. Obečal je pa Napoleon, da svoje vojake samo s tem pogojem iz Rima umakne, akò Vikt. Em. glavno mesto premeni, t. j. svoj sedež iz Turina v kako drugo mesto preloži. Ta pogodba, prav skrivši narejena, je bila 15. septembra podpisana. V Turinu pa jo mora potrditi še državni zbor, ki se 24. t. m. snide. Zá glavno mesto si je izvolil kralj laški Florencijo (v Toskani). Treba je pa vedeti, da je bil državni zbor v Turinu l. 1861 sklenil, da glavno mesto vse zedinjene Italije ima biti Rim. Prestava kraljevega sedeža v Florencijo je torej nekatere Italijane in zlasti Turince, ki po tem veliko izgubijo, zelo razkačila. Zatega voljo se je bilo ljudstvo v Turinu 21. in 22. unega mesca vprlo in je zvečer in po noči tako rogovilo, da so začeli vojaki na-nje streljati; pa tudi ljudje niso rok križem držali. Šteje se mrtvih in ranjenih čez 150. Še le ko je okoli 25,000 vojakov ulice in trge posedlo, se je mesto sčasoma pomirilo. Ministri, ki so bili pogodbo storili, so morali, da so se Turinci potolazili, odstopiti. Toliko, kar se tiče pogodbe same na sebi in pa njenih prvih nastopkov. Ali veliko važniši je vprašanje, kako se bo ta štrena razmotala. Nihče ne vé, kaj zviti Napoleon prav za prav misli, in, ali nista mord z Viktorjem Em. še kaj drugega zoper Avstrijo zastran Beneškega skrivši sklenila. Tudi kaj in kako z Rimom mislita, je težko uganiti. Lahki imajo za gotovo, da brž ko Francozi Rimsko zapustijo, v Rimu punt nastane, in da jim pade papeževa deželica kakor zrelo jabelko v naročje; Beneško pa da nam s pomočjo Francozov vzamejo. Bomo videli! — Važno je pa sicer, in utegne mord vendar-le mir pomeniti to, da gre ravno zdaj nekoliko naših vojakov iz Italije domú, in da jih ne ostane, kot po 96 mož pri vsaki kompaniji. — Mir med Danijo in zveznima vladama ni še sklenjen, zdi se pa, da bo dolgočasno dunajske konferencije vendar-le v kratkem konec. Sicer je pa tudi zveza med Avstrijo in Prusijo že prav prav rahla. Prusiji je menda več za Franoza, kot za nas mar. Tudi iz pogajanja (glibanja) zastran kupčijske zveze bo težko kaj. — Uni dan (26/9.) je bil angleški minister Clarendon na Dunaji, pa se ne ve prav, kaj je hotel. — O spravi z Ogrji in Hrovati in o tem, da bi se njih deželna z ora sklicala, je zdaj zopet vse tiho. — 26. sept. se je v drugo izvoljeni dalmatinski zbor začel. — Erdeljski zbor je (v drugo) poslance za na Dunaj volil. — Drugi teden prihodnjega novembra se ima neki za gotovo željno pričakovani državni zbor na Dunaj začeti. — Razstava v Zagrebu gre h koncu. 4. t. m. so bile 321 razstavcom sreberne medalje prisojene, 371 pa bronaste; 314 jih dobi častne pisma (diplóme) in 77 je bilo pohvaljenih. — Na Dunaji prebiva 80 tavižent Čehov (slovaških Pemcov) — V Ljubljani (in 2 družih krajih na Kranjskem) je bilo do unega tedna 4200 mehikanskih prostovoljcov (med njimi naj več Slovanov.) 15. nov. jih odrine polovica v Meliko. — Grozovita, več ko 3letna vojska v zedinjenih državah severne Amerike gre vendar enkrat h koncu. Zmaga se je obrnila na stran severnih držav. Južne, tiste, ki so se hotele (zavoljo sužnikov) ločiti in posebno zvezo med sabo narediti, so že skoraj premagane; glavno njih mesto Richmond je v veliki nevarnosti. V eni sami poslednjih bitev je jažna armada 8000 ljudi izgubila. Zdaj morajo iti že 16 letni mladenčji v vojsko. V 3 letih je bilo 50 bojev bitih in en milijon trupel gnoji ameriksanske planjave.

V imenu glavnega odbora, Andrej Marušić, odbornik, odgov. vrednik.
